



از شبکه آراس تپین

انقلاب آرام ارمنستان؛ دلایل، اهداف و پیامدها

مقالات

خرداد ۱۳۹۷

الحمد لله

اندیشکده راهبردی تبیین



مجموعه گزارش راهبردی



انقلاب آرام ارمنستان؛ دلایل، اهداف و پیامدها



وبگاه اندیشکده : www.Tabyincenter.ir



نشانی : تهران، اقدسیه، خیابان شهید موحد دانش، خیابان نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۱۱



کد پستی : ۱۹۵۷۶۶۴۷۳۱



تلفن : ۲۶۱۵۳۳۲۹



نمبر : ۲۶۱۵۳۳۲۹



فهرست

۶	مقدمه
۷	۱- اهداف اعتراض‌ها
۸	۱-۱- مطالبات سیاسی
۹	۱-۲- مطالبات اقتصادی
۱۰	۲- دلایل پیروزی معترضان
۱۳	۳- چالش‌های داخلی
۱۳	۳-۱- چالش فقدان تجربه سیاسی
۱۳	۳-۲- توقعات فزاینده مردم
۱۴	۳-۳- عدم تغییر در ترکیب قدرت
۱۴	۴- محدودیت‌های خارجی
۱۵	۴-۱- محدودیت‌های جغرافیایی
۱۶	۴-۲- مشکلات امنیتی
۱۶	۴-۳- وابستگی اقتصادی
۱۷	۵- جمع‌بندی
۱۹	منابع و پی‌نوشت‌ها



مقدمه

تحولات سیاسی در ارمنستان به رهبری نیکول پاشینیان که بر مردمی و صلح‌آمیز بودن اعتراضات خیابانی تأکید داشت، پس از ۱۰ روز به پیروزی دست یافت و سرژ سرکسیان را ناگزیر به کناره‌گیری از سمت نخست‌وزیری کرد. درحالی‌که معترضان، حرکت اعتراضی خود را «انقلاب آرام» نام نهاده‌اند، برخی از تحلیل‌گران از تکرار سناریوی وقوع انقلاب رنگی در ارمنستان سخن می‌گویند و تلاش دارند این تحولات را به کودتای نرم یا خزنده غرب در این کشور تعبیر کنند. به‌هرروی اعتراضات سیاسی به حضور سرژ سرکسیان در منصب نخست‌وزیری به‌رغم زمان کوتاه خود دارای ابعاد و زوایای مختلفی است. این اعتراضات که به تغییر گروهی از نخبگان حاکم در ارمنستان منجر شد، در آینده نیز با چالش‌ها و محدودیت‌هایی برای دستیابی به اهداف خود در داخل و خارج مواجه است.

به‌رغم اهمیتی که اعتراضات در ارمنستان داشت، این موضوع کمتر مورد توجه رسانه‌ها، مراکز مطالعاتی و جامعه نخبگان ایران قرار گرفت. این در حالی است که تحولات سیاسی در هر یک از کشورهای همسایه می‌تواند هم بر وضعیت منطقه و هم بر سیاست‌ها و رویکردهای ایران تأثیرگذار باشد. از این‌رو نوشتار حاضر در پی بررسی ابعاد مختلف وقوع اعتراضات در ارمنستان و پیامدهای احتمالی آن در آینده است.



۱- اهداف اعتراض‌ها

تحولات اعتراضی در ارمنستان به این دلیل که با اعتراضات خیابانی آمیخته و به انتقال مسالمت‌آمیز قدرت منجر شد، دارای شباهت‌هایی با رویدادهای مشابه در فضای کشورهای استقلال یافته از شوروی سابق بود. این رویدادها که با عنوان «انقلاب رنگی» در سه کشور گرجستان، اوکراین و قرقیزستان رخ داد، به تغییر نخبگان حاکم از طریق اعتراض‌های خیابانی و برپایی اعتراضات غیر خشونت‌آمیز منجر شد. در انقلاب‌های رنگی، سفارتخانه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد (NGO) وابسته به غرب از نقش قابل توجهی در بسیج توده‌ها و شکل‌دهی به جنبش‌های اعتراضی برخوردار بودند و حمایت و پشتیبانی مالی و رسانه‌ای گسترده‌ای از معترضان می‌کردند. علاوه بر این، در تمام انقلاب‌های رنگی، کشورهای غربی به ویژه آمریکا در پی جابجایی نخبگان سیاسی حاکم بر این کشورها و نشان دادن افراد وابسته، ضد روس و غربگرا بر مسند قدرت بودند.^[۱]

اعتراضات ۱۰ روزه در ارمنستان نیز که به کناره‌گیری سرژ سرکسیان از سمت نخست‌وزیری انجامید، تا حدی ناگهانی بود و موجب شگفتی بسیاری از کارشناسان و تحلیل‌گران شد و حتی برخی را به یافتن مشابهت میان این تحولات با انقلاب‌های رنگی ترغیب کرد. آنچه این گمانه‌زنی‌ها را تقویت کرد، حمایت آمریکا و اتحادیه اروپا از اعتراضات مسالمت‌آمیز و تمایل آنها به کناره‌گیری سرکسیان بود. به عنوان مثال، هدر ناوئرت، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا درباره تحولات ارمنستان اذعان کرد که کشورش از تمامی طرف‌ها می‌خواهد وارد مذاکراتی سازنده برای تضمین گذار سیاسی مسالمت‌آمیز شوند. وی همچنین خاطر نشان کرد که آمریکا بی‌صبرانه منتظر آغاز همکاری و تلاش جدی با دولت جدید در زمینه‌های مشترک است.^[۲] این مواضع در حالی ابراز می‌شد که روسیه با نگرانی بیشتری تحولات داخلی ارمنستان را دنبال



می‌کرد. مسکو به دلیل حساسیت زیاد، از موضع‌گیری به نفع دولت یا مخالفان خودداری ورزید و صرفاً اعلام کرد که در کنار مردم این کشور قرار دارد. در روزهای پس از انتخاب پاشینیان به سمت نخست‌وزیری نیز روسیه اعلام کرد که آشفته‌گی سیاسی در ارمنستان را رویدادی شبیه انقلاب اوکراین تلقی نمی‌کند و از ایجاد ثبات در این کشور حمایت به عمل می‌آورد. [۳]

فارق از جهت‌گیری‌های خارجی، واقعیت آن است که اعتراضات ارمنستان کاملاً دارای جنبه‌های داخلی بود و نمی‌توان نیکول پاشینیان و جنبش اعتراضی تحت رهبری وی را به سیاست‌های غرب مرتبط دانست. در واقع، وقایع ارمنستان، ریشه‌های مختلفی داشت که از مطالبات انباشته‌شده مردم ارمنستان در طول سال‌های گذشته نشئت می‌گرفت. بر این اساس مهم‌ترین مطالبات معترضان را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد:

۱-۱- مطالبات سیاسی

دسته اول شامل مطالبات سیاسی می‌شد که مطابق با آن، معترضان خواهان پایان بخشیدن به حضور سرژ سرکسیان در عرصه سیاسی ارمنستان بودند. ارمنستان از زمان استقلال تاکنون چهار رئیس‌جمهور را تجربه کرده است. لئون تر پطروسیان، روبرت کوچاریان، سرژ سرکسیان و آرمن سرکسیان، چهار رئیس‌جمهوری هستند که هر یک دوران پرفرازونشیبی را پشت سر گذاشته‌اند. در این بین ریشه تحولات و اعتراضات ارمنستان را باید در همه‌پرسی تغییر ساختار سیاسی ارمنستان در سال ۲۰۱۵ جست. در آن زمان، سرژ سرکسیان به ارائه طرحی برای همه‌پرسی پرداخت که مطابق با آن، نظام سیاسی ارمنستان از ریاستی به پارلمانی تغییر پیدا می‌کرد. اگر چه این همه‌پرسی موفق به کسب آرای عمومی شد، اما به شکل‌گیری جنبش مخالفان نیز دامن



زد. به نحوی که دو جنبش «نه» و «جبهه رهایی عمومی ارمنستان جدید» با حضور احزاب و جریان‌های مختلف سیاسی شکل گرفت. از نظر مخالفان، تغییر قانونی اساسی در راستای اهداف سرکسیان صورت می‌گرفت و می‌توانست بقای وی در قدرت را در پی داشته باشد. زیرا با توجه به آنکه دو دوره ریاست جمهوری سرکسیان در سال ۲۰۱۸ به پایان می‌رسید، وی می‌توانست در مسند نخست‌وزیری به حضور خود در قدرت تداوم بخشد. به‌رغم آنکه در آن زمان، سرکسیان اعلام کرد که با تغییر قانون اساسی در جایگاه نخست‌وزیری قرار نخواهد گرفت، با این حال وقایع آوریل ۲۰۱۸ و انتخاب وی از سوی پارلمان به‌عنوان نخست‌وزیر نشان داد که استدلال‌های مخالفان کاملاً درست بوده است. به همین دلیل مخالفان سیاسی سرکسیان با به راه انداختن تظاهرات خیابانی خواهان استعفای او از سمت نخست‌وزیری شدند.

۱-۲- مطالبات اقتصادی

دسته دوم مطالبات را مشکلات اقتصادی و تمایل برای رفع آن‌ها شکل داده بود. در سال‌های گذشته، اقتصاد ارمنستان با چالش‌های مختلفی نظیر رشد بیکاری، فقر و فساد مواجه بوده است که این مشکلات، اعتراضاتی را علیه دولت مستقر و سیاست‌های آن به وجود آورده بود. شبکه گسترده الیگارش‌ها و تسلط آن‌ها بر منابع اقتصادی که پیوند نزدیکی با دولت سرکسیان پیدا کرده بودند، در حالی روزه‌روز بیشتر می‌شد که آمارهای اقتصادی در ارمنستان چندان مناسب نبودند. به‌عنوان مثال، نرخ بیکاری در ارمنستان حدود ۱۸ درصد است [۴] که آمار بالایی برای این کشور محسوب می‌شود. به این معنا، حدود یک‌پنجم از جمعیت دارای توان کار در این کشور فاقد شغل هستند. از این رو طی سال‌های اخیر ارمنستان شاهد افزایش مهاجرت جوانان و نیروی کار فعال به کشورهای هم‌چون روسیه برای یافتن شغلی بهتر و کسب درآمد بوده است.



رتبه فساد مالی در ارمنستان همواره بالا بوده و این کشور در جایگاه ۱۰۷ در میان کشورهای جهان قرار دارد. [۵] شاخص فساد مالی نیز ۳۵ است که رقم بالایی به شمار می‌آید. [۶] افزایش حامل‌های انرژی به خصوص برق در چند هفته منتهی به اعتراضات نیز نقش مهمی در وارد آمدن فشارهای اقتصادی به مردم و پیوستن آن‌ها به صفوف معترضان سیاسی داشت.

۲- دلایل پیروزی معترضان

روند تحولات سیاسی ارمنستان حکایت از آن دارد که چند عامل عمده در پیروزی مخالفان و اعتراضات در این کشور نقش داشته‌اند:

نخستین عامل پیروزی مخالفان، گسترش دامنه اعتراضات به اکثر شهرهای ارمنستان بود. برخلاف اعتراضات پیشین که معمولاً به ایروان و میدان هراپراگ (جمهوری) محدود می‌شد، در اعتراضات اخیر، مردم تقریباً در اکثر شهرها و نواحی به اعتراض برخاستند. از این رو فراگیر شدن اعتراضات یکی از عواملی بود که در پیروزی مخالفان نقش مهمی ایفا کرد.

دومین عامل پیروزی مخالفان، پیوستن بخشی از افراد و نهادهای با نفوذ در جامعه ارمنستان به صفوف معترضان بود. در این خصوص می‌توان به نقش نظامیان، کشیشان و رهبران مذهبی اشاره کرد که با حمایت خود از اعتراضات، سرکسیان را با چالش عدم مشروعیت مواجه کردند.

سومین عامل پیروزی مخالفان، هراس سرکسیان و ساختار سیاسی ارمنستان از احتمال وقوع درگیری‌های خشونت‌آمیز بود. در حالی که اعتراضات ۱۰ روزه از زمان انتخاب سرکسیان به



سمت نخست‌وزیری کاملاً مسالمت‌آمیز بود، این احتمال وجود داشت که درگیری‌های محدود میان مردم در برخی نواحی با نظامیان گسترش یابد و حتی به سقوط برخی از پایگاه‌های نظامی منجر شود. بنابراین احتمال خشونت‌آمیز شدن اعتراضات از دلایلی بود که فشار بیشتری به سرکسیان برای استعفا وارد کرد.

چهارمین علت پیروزی مخالفان، حمایت همه‌جانبه احزاب، گروه‌ها، جنبش‌ها و جریان‌های سیاسی و مدنی مخالف بود. در واقع اتحاد تمام جریان‌های سیاسی موجب شد که حزب جمهوری‌خواه به‌عنوان حزب حاکم، در ساختار سیاسی و اجتماعی ارمنستان احساس انزوا کند. بنابراین صف‌بندی تمام احزاب مخالف به‌منظور حمایت از اعتراضات و علیه انتخاب سرکسیان به سمت نخست‌وزیری، نقش مهمی در استعفای او داشت.

پنجمین دلیل پیروزی مخالفان، رهبری نیکول پاشینیان و هدایت اعتراضات توسط وی بود. پاشینیان که سال‌ها به‌عنوان روزنامه‌نگار و عضو حزب پیمان مدنی و ائتلاف راهکار علیه سیاست‌ها و نخبگان حاکم بر ارمنستان فعالیت کرده بود، در سال ۲۰۱۸ جنبش «اقدام من» را علیه حضور سرکسیان در مقام نخست‌وزیری راه‌اندازی کرد و از شهر گیومری تا ایروان را پیاده پیمود تا تعداد افراد معترض را به ده‌ها هزار نفر برساند. اقدامات پاشینیان باعث شد که وی به فردی محبوب در میان معترضان تبدیل شود و رهبری اعتراضات را به دست گیرد. تأکید وی بر غیرخشونت‌آمیز بودن اعتراضات و تداوم آن تا رسیدن به نتیجه مشخص، موجب شد که وی به‌عنوان شاخص‌ترین رهبر مخالفان شناخته شود و در نهایت نیز به‌عنوان نخست‌وزیر جدید جایگزین سرکسیان گردد.



ششمین عامل پیروزی مخالفان، عدم مداخله خارجی در تحولات داخلی ارمنستان بود. بی شک روسیه به عنوان مهم ترین بازیگر خارجی ذی نفوذ در ارمنستان، طی سال های گذشته نقش مهمی در تحولات داخلی و خارجی این کشور داشته است. برخورداری از پایگاه های نظامی، حضور در مرزها، اتحاد قوی در منطقه قفقاز، حضور ایروان در سازمان پیمان امنیت جمعی و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از جمله مباحثی هستند که روسیه را دارای منافع زیادی در ارمنستان کرده اند. [۷] با این حال روس ها دست کم به دو دلیل از مداخله در روند تحولات ارمنستان اجتناب ورزیدند. دلیل اول به هراس مسکو از گسترش اعتراضات ضد روسی مرتبط می شد. در واقع این احتمال وجود داشت که مطالبات سیاسی در داخل ارمنستان با مسائل سیاست خارجی از جمله رابطه نزدیک ایروان در دوره حکمرانی سرکسیان با مسکو گره بخورد و ضد روس گرایی در این کشور تقویت شود. دلیل دوم، فقدان شواهد کافی مبنی بر غرب گرا بودن معترضان یا حمایت مستقیم کشورهای غربی از اعتراضات بود. در حالی که پیش تر در جریان انقلاب های رنگی در گرجستان، اوکراین و قرقیزستان، غرب نقش مهمی در برپایی اعتراضات و تغییر نخبگان حاکم داشت، در اعتراضات ارمنستان چنین امری مشاهده نشد. به همین دلیل روسیه تحولات ارمنستان را بیش از آنکه مداخله غرب در امور داخلی این کشور تصور کند، به مثابه اعتراضات داخلی نسبت به سیاست های سرکسیان تلقی کرد و از مداخله در اعتراضات اجتناب ورزید.



۳- چالش‌های داخلی

به‌رغم رأی مثبت پارلمان ارمنستان به نیکول پاشینیان برای تصدی نخست‌وزیری این کشور، دولت جدید با چند چالش عمده در فضای داخلی مواجه خواهد بود:

۳-۱- چالش فقدان تجربه سیاسی:

اگر چه پاشینیان در طول سال‌های گذشته به‌عنوان یک روزنامه‌نگار و نماینده پارلمان در عرصه سیاسی ارمنستان فعال بوده، اما تاکنون عهده‌دار منصبی اجرایی نبوده است. ضمن آنکه به‌رغم حمایت اکثر جریان‌ها و احزاب سیاسی در ارمنستان از اعتراضات، باین‌حال پاشینیان فاقد یک تیم باتجربه برای اداره امور سیاسی است. در واقع پاشینیان و همراهان او جزء سیاستمداران نسل اول بعد از فروپاشی شوروی و استقلال ارمنستان به حساب نمی‌آیند و با توجه به آنکه در طول سال‌های گذشته همواره قدرت در دست این گروه قرار داشته، اینک شرایط جدیدی با حضور نخبگان نسبتاً جوان به وجود آمده است. به همین دلیل می‌توان فقدان تجربه سیاسی را یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی دولت پاشینیان در داخل ارمنستان به شمار آورد.

۳-۲- توقعات فزاینده مردم:

سابقه اعتراضات سیاسی در کشورهای استقلال‌یافته از شوروی نشان می‌دهد که مردم پس از به ثمر رسیدن اعتراضات خود خواهان حل و فصل تمام مشکلات با سرعت زیاد هستند. آنچه در جریان انقلاب‌های رنگی در گرجستان، اوکراین و قرقیزستان رخ داد، شتاب توقعات فزاینده مردم بود که تصور می‌کردند پس از تغییر نخبگان حاکم فقر، فساد و بیکاری به سرعت از بین می‌رود



و یک نظام اقتصادی و سیاسی شفاف جایگزین آن خواهد شد. با این حال عدم شکل‌گیری چنین اصلاحاتی که قاعدتاً در زمان اندک امکان انجام آن‌ها وجود ندارد، می‌تواند به ناامیدی و مأیوس شدن بخشی از حامیان دولت جدید منجر شود.

۳-۳- عدم تغییر در ترکیب قدرت:

به‌رغم تغییر نخست‌وزیر که خواسته اصلی معترضان بود، همچنان ساختار سیاسی ارمنستان و اکثریت کرسی‌ها در نظام پارلمانی این کشور در دست حزب جمهوری‌خواه است. این حزب که مهم‌ترین حامی سرکسیان به شمار می‌آید، در آینده می‌تواند روند اداره امور توسط پاشینیان را مختل و عملاً دولت وی را فلج کند. از سوی دیگر برگزاری هرگونه انتخابات پارلمانی پیش از موعد توسط پاشینیان می‌تواند ارمنستان را غرق در ناامنی، آشوب و هرج‌ومرج کند. زیرا در این صورت حامیان حزب جمهوری‌خواه و سرکسیان نیز احتمالاً به برپایی تظاهرات خیابانی خواهند پرداخت.

۴- محدودیت‌های خارجی

ائتلاف سیاسی موسوم به «بلیک» که معادل فارسی آن «راه‌گشایش» یا «راه‌برون‌رفت» است، در جریان مبارزات انتخاباتی برای ششمین دوره انتخابات پارلمانی ارمنستان در سال ۲۰۱۷ شکل گرفت. اگر چه این ائتلاف تنها موفق به کسب ۷/۷ درصد آرا در انتخابات شد، اما نقش مهمی در اعتراضات سیاسی علیه سرکسیان ایفا کرد. این ائتلاف به رهبری نیکول پاشینیان علاوه بر مخالفت با سیاست‌های حزب جمهوری‌خواه، خواستار خروج ارمنستان از بلوک نظامی –



اقتصادی روسیه بود و ورود به اتحادیه اقتصادی اوراسیا را موجب وخیم‌تر شدن اوضاع اقتصادی این کشور تلقی می‌کرد. این موضع‌گیری با توجه به روابط نزدیکی که میان دولت سرکسیان با روسیه وجود داشت، موجب گمانه‌زنی‌های مختلفی درباره آینده سیاست خارجی ارمنستان و احتمال چرخش این کشور به سوی غرب شد. با این حال پاشینیان پس از انتخاب به سمت نخست‌وزیری، طی مصاحبه‌ای تلاش کرد مواضع قبلی خود را توجیه کند و طرح موضوع خروج از اتحادیه اقتصادی اوراسیا را به موقعیت ائتلاف خود به عنوان اپوزیسیون در پارلمان نسبت دهد. واقعیت آن است که پاشینیان و همفکران وی حتی اگر تمایل به گسترش روابط ارمنستان با غرب داشته باشند، با محدودیت‌های زیادی برای تغییر جهت سیاست خارجی این کشور مواجه هستند. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۴-۱- محدودیت‌های جغرافیایی:

ارمنستان کشوری محصور در خشکی است که در مرزهای شرقی و غربی خود با انسداد مواجه است. زیرا این کشور از شرق با جمهوری آذربایجان و از غرب با ترکیه هم‌مرز است که هر دو فاقد روابط سیاسی با دولت ارمنستان هستند. این محدودیت جغرافیایی باعث می‌شود که ارمنستان روابط خود با ایران، گرجستان و روسیه را به نحو مطلوبی حفظ کند تا از تنگنای ژئوپلیتیکی در امان بماند.



۴-۲- مشکلات امنیتی:

ارمنستان از زمان استقلال خود با معضل امنیتی در منطقه قره‌باغ مواجه بوده است. این معضل که به مناقشه‌ای طولانی و بدون راه‌حل تبدیل شده، وابستگی امنیتی و نظامی ایروان به روسیه را پدید آورده است. به‌نحوی که ارمنستان در سال‌های گذشته هم به خریدهای نظامی از روسیه روی آورده و هم بر روی حمایت‌های سیاسی مسکو در مناقشه قره‌باغ حساب کرده است. روسیه دو پایگاه مهم در ایروان (پایگاه ۱۰۲ نیروی هوایی) و گیومری ارمنستان دارد که قرارداد آن‌ها تا ۴۴ سال دیگر تمدید شده است. همچنین ارمنستان تنها کشور منطقه قفقاز محسوب می‌شود که در سازمان پیمان امنیت جمعی به رهبری روسیه حضور دارد. بنابراین وابستگی نظامی و امنیتی به روسیه که حاصل چالش‌های ناشی از مناقشه قره‌باغ است، به ارمنستان اجازه نمی‌دهد که رویه‌ای جدید در سیاست خارجی خود در پیش گیرد.

۴-۳- وابستگی اقتصادی:

ارمنستان نیز همانند سایر کشورهای استقلال‌یافته از شوروی، از لحاظ اقتصادی کم‌وبیش به مسکو وابسته است. درحالی که طی سال‌های گذشته برخی از این کشورها تلاش کرده‌اند از طریق فروش مواد خام و انرژی یا وابستگی به کشورهای غربی از این وابستگی رهایی پیدا کنند، اقتصاد ارمنستان همچنان وابستگی خود به مسکو را حفظ کرده است. به‌نحوی که در طول سال‌های گذشته، دائماً بدهی خارجی ایروان به مسکو افزایش پیدا کرده است. همچنین روند واردات کالا از روسیه صعودی بوده و انرژی مصرفی ارمنستان از طریق این کشور تأمین شده است. وابستگی به درآمد کارگران مهاجر که در روسیه به کار مشغول‌اند، یکی دیگر از ابعاد نیازهای اقتصادی



ایروان به مسکو را نشان می‌دهد. علاوه بر این، عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا که تحت زعامت روسیه تشکیل شده، وابستگی اقتصادی به مسکو را تشدید کرده است. بنابراین ارمنستان از لحاظ اقتصادی دارای وابستگی‌های عمیقی به روسیه است و نمی‌تواند با تغییر یک دولت، سیاست خارجی خود را نیز دگرگون سازد و به سوی غرب حرکت کند.

۵- جمع‌بندی

تحولات اعتراضی در ارمنستان که به استعفای سرژ سرکیسیان و انتخاب نیکول پاشینیان به سمت نخست‌وزیری منتهی شد، ناشی از مطالباتی بود که در درون جامعه این کشور باید مورد کاوش قرار گیرند. بر این اساس برقراری هرگونه پیوند میان اعتراضات در داخل ارمنستان با مداخلات خارجی به‌ویژه کشورهای غربی نامحتمل به نظر می‌رسد. به‌خصوص که هیچ شاهد و مدرکی در این خصوص یافت نشده است. به همین دلیل نمی‌توان اعتراضات ارمنستان را همانند وقایع اوکراین، گرجستان و قرقیزستان حاصل برپایی انقلاب رنگی با مداخله مستقیم کشورهای غربی تلقی کرد.

با این حال جریان معترض که اکنون در قدرت قرار گرفته، در آینده با چالش‌های داخلی و محدودیت‌های خارجی متعددی مواجه خواهد شد. در واقع به ثمر نشستن اعتراضات، گام نخست در مسیری است که در نهایت باید به فضای سیاسی بازتر و اقتصاد سامان‌یافته‌تر منتهی شود. به همین دلیل می‌توان گفت که دولت پاشینیان راه دشواری برای تحقق مطالبات مردم در پیش دارد.



در حوزه سیاست خارجی نیز ارمنستان به دلیل محدودیت‌های جغرافیایی، وابستگی‌های اقتصادی و معضلات امنیتی دچار تغییر و تحول جدی در رویکردها و سیاست‌های خود نخواهد شد. به نحوی که همچنان ایروان به‌عنوان یکی از شرکای مهم روسیه در منطقه قفقاز عمل خواهد کرد و روابط گرم و کم‌حاشیه خود با ایران را نیز ادامه خواهد داد. با توجه به عضویت پاشینیان در گروه پارلمانی دوستی ایران و ارمنستان، وی نگاه مناسبی نسبت به گسترش روابط دو کشور دارد. بر این اساس می‌توان طرح‌هایی همچون خط آهن ایران - ارمنستان، پالایشگاه مشترک نفت، نیروگاه برق‌آبی بر رودخانه ارس و ایجاد دروازه مشترک در مرز نوردوز را بیش از گذشته پیگیری کرد.



منابع و پی نوشت ها:

[۱]. برای آگاهی بیشتر درباره انقلاب‌های رنگی رجوع کنید به:
شعیب بهمن، انقلاب‌های رنگی و انقلاب اسلامی ایران، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی،
۱۳۸۸

[۲]. US urges for constructive transition of power in Armenia, Armenian News – Tert.am, ۲۵,۰۴,۲۰۱۸

<http://www.tert.am/en/news/2018/04/25/us-armenia/2671155>

[۳]. Кремль надеется, что в Армении сохранятся порядок и стабильность, ТАСС информационное агентство,

۲۴ апреля ۲۰۱۸

<http://tass.ru/politika/5153487>

[۴]. Armenia Unemployment Rate, 2018

<https://tradingeconomics.com/armenia/unemployment-rate>

[۵]. Armenia Corruption Rank, Trading Economics, 2018

<https://tradingeconomics.com/armenia/corruption-rank>

[۶]. Armenia Corruption Index 1999-2018, Trading Economics, 2018

<https://tradingeconomics.com/armenia/corruption-index>

[۷]. Наира АЙРУМЯН, Российский аспект Армянской революции, Iragir.am, 27 Апреля ۲۰۱۸

<http://www.Iragir.am/index/rus/0/comments/rss/62556>



در حالی که معترضان، حرکت اعتراضی خود را «انقلاب آرام» نام نهاده‌اند، برخی از تحلیل‌گران از تکرار سناریوی وقوع انقلاب رنگی در ارمنستان سخن می‌گویند و تلاش دارند این تحولات را به کودتای نرم یا خرنده غرب در این کشور تعبیر کنند.

اندرشده مرکز تبیین

نشانی ما در شبکه های اجتماعی:

@Tabyincenter



Tabyincenter.ir



۰۲۱ - ۲۶۱۵۳۲۳۹

نشانی پایگاه اینترنتی:

شماره تماس جهت اعزام سخنران:



انديشده آراب ستمين

انقلاب آرام ارمنستان؛ دلایل، اهداف و پیامدها

مقالات

خرداد ۱۳۹۷